

MECHANISM FOR FORMING THE INNOVATION DEVELOPMENT STRATEGY OF CONSTRUCTION ENTERPRISES**Nataliia Prokopenko¹, Oleksandr Tsyba²**

*¹Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Economics, Finance and Accounting, Private Higher Educational Establishment «European University», Kyiv, Ukraine
E-mail: nprokopenko@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6753-8831>*

² Postgraduate Student, Private Higher Educational Establishment «European University», Kyiv, Ukraine

E-mail: oleksandr.tsyba7@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2557-969X>

ABSTRACT. The article identifies that as of today, Ukraine's construction industry is operating under challenging conditions during the period of the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation. It was found that in 2022, the construction sector lost its position in the structure of the country's GDP by 1.6%, compared to 2020-2021, where it accounted for 2.8%. It is determined that the share of the construction industry in the GDP throughout the examined period did not exceed 3%, which is significantly lower than the corresponding period in European countries. Additionally, the article examines the mechanism for forming a strategy of innovative development for construction enterprises, which enhances their competitiveness and adaptability to market changes. The key aspects of developing an innovation strategy for construction enterprises are described: improving production efficiency; enhancing the quality and durability of structures; adapting to market conditions; ensuring competitiveness; promoting sustainable development; improving working conditions and safety on-site; attracting investment and business growth. Key steps at the main stages of developing an innovation strategy are proposed, including an analysis of the external and internal environment, the determination of strategic goals, the development of innovative solutions, investment in resources and personnel, as well as strategy monitoring and adaptation. The importance of applying various methods and tools to optimize, increase productivity, and improve enterprise adaptability was emphasized. The proposed approach allows construction companies to enhance production efficiency and achieve sustainable development in the face of modern challenges and technological changes.

Keywords: innovations, innovative development, competitiveness, construction enterprise, 3D printing, modular construction.

**МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ****Наталія Прокопенко¹, Олександр Циба²**

¹Доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, фінансів та обліку, ПВНЗ «Європейський університет», Київ, Україна

E-mail: prokopenko@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6753-8831>

²Аспірант, ПВНЗ «Європейський університет», Київ, Україна

E-mail: aleksandr.tsyba7@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2557-969X>

АНОТАЦІЯ. У статті визначено, що на станом на сьогодні будівельна галузь України перебуває у складних умовах і функціонує у період повномасштабного вторгнення Російської федерації на територію України. Було з'ясовано, що у 2022 році будівельна галузь втратила свої позиції у структурі ВВП країни на 1,6%, порівнюючи з 2020-2021 роках, де він становив 2,8%. Також було розглянуто механізм формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств, що сприяє підвищенню їх конкурентоздатності та адаптивності до змін на ринку. Описано ключові кроки на основних етапах розробки інноваційної стратегії, такі як аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, визначення стратегічних цілей, розробка інноваційних рішень, інвестування у ресурси та персонал, а також моніторинг і адаптація стратегії. Було з'ясовано важливість застосування ряду методів та інструментів, які будуть сприяти їх оптимізації, підвищенню продуктивності та адаптивності підприємства. Запропонований підхід дозволяє будівельним підприємствам підвищувати ефективність виробничих процесів та досягати стабільного розвитку в умовах сучасних викликів і технологічних змін.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, конкурентоздатність, будівельне підприємство, 3-D друк, модульне будівництво.

Постановка проблеми. Сьогодні галузь будівництва перебуває у складних умовах, які спричинені низкою факторів. По-перше, негативний вплив на галузь чинили карантинні обмеження пандемії COVID-19, які спричинили замороження будівництва, по-друге, повномасштабне вторгнення росії на територію України, по-третє, суттєво було знижено загальних обсягів виробництва будівельних матеріалів. Все це мало негативний вплив на галузь будівництва, призвело до консервації будівництва, особливо на прифронтових територіях, також значна частина кваліфікованих спеціалістів було втрачено у зв'язку із мобілізацією та переміщенням як всередині країни, так і за межі. Впровадження інновацій на постраждалому виробництві є дуже складним завданням, яке вимагає значних зусиль та

капіталовкладень. Тому першочерговою задачею на сьогодні є збереження наявних виробничих потужностей у будівельній галузі та їх поступове відновлення та модернізація.

Саме інноваційний розвиток є одним із основних факторів, який визначатиме успішність підприємства у довгостроковій перспективі. Він має включати впровадження новітніх технологій, організаційних підходів, матеріалів та методів управління у галузі. Тому дослідження механізму формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств набуває особливої актуальності. Важливо розробити практичні підходи, які допоможуть будівельним підприємствам інтегрувати інновації у свою діяльність, забезпечивши їх поступову та ефективну реалізацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення проблеми дослідження.

Сучасний стан, проблематику та перспективи розвитку інновацій у галузі будівництва досліджували такі вітчизняні вчені, як: О. Бубенко [1], В. Дмитренко [2], Л. Дейнеко та Е. Шелудько [3], Л. Згалат-Лозинська та О. Згалат-Лозинський [4], Ю. Микитюк [5], Г. Лучко та І. Когут [6] та інші науковці. Аналіз наукових доробок свідчить про потребу забезпечення сприятливого середовища для інноваційної діяльності підприємств у відповідь на внутрішні та зовнішні виклики. Проте, сьогодні постає проблема пошуку оптимальних напрямків для підтримки та розвитку підприємств будівельної галузі шляхом впровадження інноваційних стратегій.

Мета статті. Метою статті є розробка та обґрунтування оптимального механізму формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств, який буде відповідати сучасним ринковим умовам та технологічним викликам. Для досягнення поставленої мети необхідно визначити основні етапів, інструменти та методи, які будуть забезпечувати ефективне впровадження інновацій у виробничі процеси на будівництва, сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємств будівельної галузі та їх адаптивність до змін умов ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість розвитку сфери будівництва обумовлена її значним впливом на розвиток майже всіх інших секторів економіки. Для оцінки стану будівельної галузі варто звернути увагу на її частку в структурі ВВП країни, яка у 2020 та 2021 роках становила приблизно 2,8%. Проте, починаючи із 2022 року цей показник значно зменшився і становив 1,2%. Пояснити це можна тим, що у лютому місяці почалося повномасштабне вторгнення на територію України. Питома вага галузі у структурі ВВП у динаміці представлена на рисунку1.

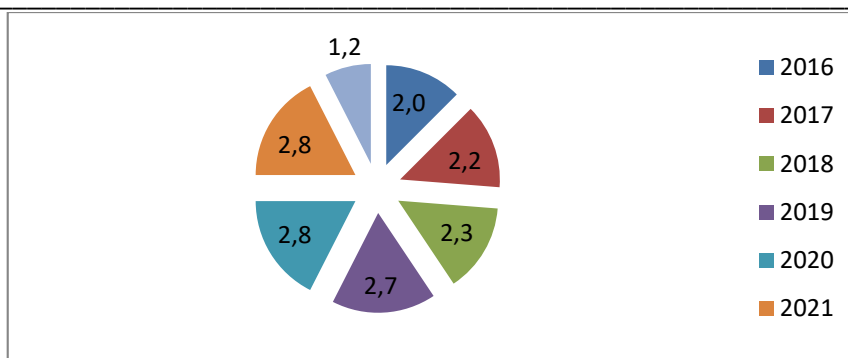


Рис.1. Питома вага галузі у структурі ВВП за 2016-2022 роки, %

**Джерело: сформовано на основі [7]*

Як можна побачити на рисунку питома вага будівельної галузі у ВВП країни впродовж досліджуваного періоду не перевищувала 3%, що є суттєво нижче за аналогічний період у європейських країнах.

Інноваційний розвиток підприємств будівельної індустрії являє собою систему взаємопов'язаних елементів, що забезпечують впровадження інноваційних процесів у виробництві та управлінні на основі наукових досліджень, використання сучасної техніки та новітніх технологій. Напрями інноваційної діяльності будівельних підприємств мають базуватися на принципах і методах інноваційного підходу, враховуючи при цьому технологічні особливості кожного підприємства [8].

Формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств є важливим фактором, що буде сприяти підвищенню їх ефективності, конкурентоспроможності та стійкості. Важливість інноваційного розвитку сфери будівництва можна визначити за такими аспектами:

1. Підвищення ефективності виробництва. Сучасні новітні технології дозволяють знизити витрати підприємства на матеріали, час та людські ресурси, що, у свою чергу, приведе до зростання продуктивності та зменшення витрат у процесах будівництва.

2. Покращення якості об'єктів та можливість збільшення терміну їх експлуатації. Впровадження сучасних новітніх технологій та матеріалів, які дозволяють будувати об'єкти із вищою якістю та довшим терміном експлуатації і, які відповідають усім стандартам безпеки та більш екологічні.

3. Адаптація до змін ринкових умов. Впровадження інновацій забезпечує гнучкість будівельних підприємств у реагуванні на зміни в попиті, технологіях та законодавстві. Це дозволяє швидко та ефективно адаптуватися до нових умов, що робить ризики меншими і підвищує здатність підприємств до саморозвитку.

4. Забезпечення конкурентоздатності. Застосування інновацій дозволяє будівельним підприємствам пропонувати споживачам більш ефективні, якісні та економічно вигідні рішення їх проблем, що веде до зростання їх рівня конкурентоспроможності на ринку.

5. Сприяння сталому розвитку. Інновації в галузі будівництва дають можливість зменшити негативний вплив на оточуюче середовище, використанню ресурсів з мінімальними витратами та забезпеченню сталого розвитку галузі.

6. Поліпшення умов праці та безпеки. Сучасні технології та методи роботи значно сприяють підвищенню умов праці, рівня безпеки на будівельних майданчиках та суттєвому зменшенню кількості нещасних випадків.

7. Поліпшення інвестиційної привабливості і розвитку бізнесу. Інновації роблять будівельну галузь більш привабливою для потенційних інвесторів, що дозволяє збільшити залучення фінансових ресурсів, які необхідні для ефективного розвитку та масштабування бізнесу.

Отже, інноваційний розвиток будівельної галузі економіки є надважливим для забезпечення її стійкості, ефективного розвитку та функціонування в умовах швидкоплинності як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищі.

Для розробки ефективного механізму формування стратегії інноваційного розвитку слід з'ясувати, що являє собою цей механізм. Вітчизняні науковці пропонують різні визначення цього механізму, беручи до уваги специфіку економіки України та сучасні особливості інноваційної діяльності. Наприклад, Василенко В.О. та Шматько В.Г. [9] визначають механізм формування стратегії інноваційного розвитку як сукупність взаємопов'язаних елементів, що включають аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, вибір стратегічних напрямків інноваційної діяльності, визначення ресурсного забезпечення, розробку та впровадження інноваційних рішень, а також моніторинг результатів для адаптації стратегії до змін. Орлик І.О., Васильців Т.Г., Рудик С.А. розглядають механізм інноваційного розвитку підприємства як сукупність дій та процесів, які покликані забезпечити впровадження новітніх технологій та сучасних управлінських методів у діяльність підприємства. Він охоплює стратегічний аналіз, розробку інноваційних проєктів, забезпечення необхідними ресурсами, управління ризиками та контроль за впливом реалізованих інновацій [10].

Таким чином, механізм формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств визначається як сукупність етапів, методів і засобів, які сприяють плануванню та реалізації інноваційних змін у галузі будівництва. Цей механізм охоплює аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, встановлення стратегічних пріоритетів, вибір

напрямів інноваційної діяльності, забезпечення ресурсами, впровадження інноваційних рішень, а також контроль і коригування стратегії з урахуванням змін ринкових умов. Основною метою є підвищення ефективності виробництва, конкурентоздатності та сталого розвитку будівельних підприємств.

Треба зазначити, що формувати стратегію інноваційного розвитку на підприємства галузі будівництва необхідно опираючись на принципи процесного підходу, а саме: цілеспрямованості; системності; обмеженості ресурсів; комплексності; альтернативності; оптимальності; послідовності; керованості; гнучкості; ефективності. Спираючись на зазначені принципи і важливість розвитку галузі було сформовано механізм розробки стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств (рис.2).



Рис 2. Механізм розробки стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств

**Джерело: сформовано автором*

Вважаємо, основні етапи, які мають забезпечувати ефективну інтеграцію інновацій у всі виробничі процеси будівельного підприємства, підвищення їх конкурентоспроможності та адаптивність до змін на ринку будівельних послуг, повинні включати низку кроків (рис. 3).

Аналіз ринкового середовища та конкурентів	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінка наявних тенденцій у сфері будівництва та виявлення ключових конкурентів і їх стратегій • Визначення потреб споживачів та нових можливостей для впровадження інновацій
Оцінка наявних ресурсів на можливостей підприємства	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз наявних потужностей, технологій та трудових ресурсів підприємства • Проведення якісного SWOT-аналізу підприємства для формування бази для інновацій
Формулювання стратегічних цілей підприємства	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення чітких цілей від інноваційної діяльності, які треба досягти і які можна виміряти • Встановлення точних термінів реалізації кожної цілі
Розробка необхідних підприємству інноваційних проєктів	<ul style="list-style-type: none"> • Пошук та вибір найбільш оптимальних для підприємства проєктів на основі їх вигод • Адекватна оцінка всіх ризиків та вигід від кожного із проєктів
Планування та розподіл ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка планів реалізації проєктів (терміни, бюджет, ресурси) • Забезпечення необхідного внутрішнього/зовнішнього фінансування • Реалізація обраних проєктів безпосередньо на виробництві • Забезпечення навчання співробітників новим методам роботи
Впровадження інновацій на підприємства	
Якісний моніторинг та оцінка ефективності інновацій	<ul style="list-style-type: none"> • Постійний контроль за реалізацією інновацій та їх впливом на підприємства • Оцінка уже досягнутих результатів та корекція планів на їх основі
Адаптація та розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • Гнучка реакція на зміни ринкового середовища та технологічні тренди • Розвиток інноваційного потенціалу підприємства

Рис.3. Основні етапи ефективної інтеграції інновацій на підприємство

*Джерело: сформовано на основі [11]

Таким чином, дотримання запропонованих етапів інтеграції нововведень безпосередньо у виробничі процеси на підприємстві дозволить якісно підвищити його рівень на ринку та забезпечить стійкий розвиток і функціонування під дією низки зовнішніх і внутрішніх чинників.

Для ефективного впровадження інноваційних проєктів у процеси на підприємстві будівельної галузі слід застосовувати ряд методів та інструментів, які будуть сприяти їх оптимізації, підвищенню продуктивності та адаптивності підприємства. Пропонуємо застосовувати такі методи та інструменти:

1) Інформаційні технології та автоматизація

- Інтернет речей – пошук та контроль обладнання, матеріалів через мережу Інтернет з використанням підключених пристроїв, що допоможе покращити безпекову ситуацію та ефективність.

- BIM-технології (Building Information Modeling) – можливість моделювання будівель, що дозволяє робити планування, проектування та управління проєктами із будівництва на всіх етапах, що, у свою чергу, мінімізує можливості помилок то допоможе підвищити точність.

- Системи автоматизованого управління будівельними процесами – дозволяє застосування програмного забезпечення для ефективного управління будівельними процесами, контролю над наявними і необхідними ресурсами, термінами виконання робіт та їх якістю.

2) Нові технології у будівництві та матеріали

- Застосування екологічно безпечних та енергозберігаючих матеріалів – використання сучасних інноваційних матеріалів та технологій, які будуть енергоекономними та чистими і безпечними для довкілля, наприклад, "зелені" бетонні суміші або теплові ізоляційні матеріали.

- Використання 3-D друку в будівництві дозволяє швидко та ефективно виготовляти певні будівельні елементи, що дає можливість значно економити час, витрати та турбуватися про довкілля, використовуючи для друку певну категорію відходів [4].

- Модульне будівництво – будівництво конструкції із готових частин (модулів), що економить час будівництва та витрати на нього. Цей метод будівництва є досить актуальним та ефективним на сьогодні, адже значна частина громадян залишилися без житла і потребують даху на головою. Яскравим прикладом модульного будівництва є зведення модульних будинків у селі Посад-Покровське Херсонської області, де майже кожна родина має пошкоджене або повністю зруйноване житло.

3) Управлінські інструменти у будівництві

- Методика Кайзен (Kaizen) передбачає постійного вдосконалення та поліпшення всіх моментів роботи, що дає можливість підвищити ефективність процесів на будівельних майданчиках.

- Методологія Lean Construction – методологія управління проєктами в компанії, яка направлена на усунення всіх перешкоди у будівельному виробництві.

- Агіл (Agile) – ітеративний підхід до управління проєктами, в якому основна увага приділяється безперервним релізам і врахуванню відгуків клієнтів на кожному етапі ітерації.

4) Капіталовкладення у навчання, підвищення кваліфікації та розвиток співробітників підприємства

- Підготовка і перепідготовка працівників, що передбачає регулярне навчання співробітників новітніх технологіям і процесам, щоб вони могли працювати із сучасним обладнанням та методами.

- Стимулювання інноваційної культури співробітників передбачає впровадження систем мотивації для тих працівників, які сприятимуть формуванню нових ідей та пропозицій щодо поліпшення процесів у будівництві.

5) Фінансові інструменти та державна підтримка [12,13]

- Пошук та участь у грантах та державних програмах підтримки – залучення коштів через спеціальні програми фінансування інноваційних проєктів у будівництві, що дозволить підприємствам оминати або знизити вплив ризиків та забезпечити стабільне застосування нововведень.

- Залучення венчурних інвестицій – пошук можливих інвесторів для фінансування інноваційних проєктів, особливо на ранніх стадіях їх впровадження.

6) Систематичний моніторинг і контроль

- Впровадження систем постійного моніторингу будівельних процесів та контролю якості виконання робіт на кожному етапі будівництва, задля своєчасного виявлення і усунення недоліків.

- Аналіз даних – можливість використання інструментів для повного і якісного аналізу великих масивів даних, які надходять з будівельних майданчиків для оптимізації всіх процесів та поліпшення ефективності управління.

7) Кооперація та партнерство

- Кооперація з закладами вищої освіти, профільними науково-дослідними інститутами та технологічними компаніями передбачає співпрацю з науковими установами для спільної роботи над розробкою інноваційних рішень та їх успішного впровадження в будівельні процеси.

- Партнерства з міжнародними організаціями – залучення досвіду та ресурсів міжнародних компаній для адаптації та ефективного впровадження сучасних будівельних технологій та методик.

Таким чином, використання запропонованих методів та інструментів дасть можливість підприємствам будівельної сфери швидко та адекватно реагувати на зміни умов та потреб ринку (як приклад – необхідність модульних будиночків для постраждалих від збройної агресії Російської федерації, які втратили житло), а також проводити більш якісно роботи, що забезпечить ріст конкурентоздатності і збільшенню дохідності.

Висновок та перспектива подальших досліджень. Отже, сьогодні галузь будівництва значно знизилася свої позиції у загальній структурі ВВП країни з 2,8% у 2020 та 2021 роках до 1,2% у 2022 році, що пов'язано із повномасштабним вторгненням РФ. Саме галузь будівництва має важливе значення для розвитку всіх інших сфер економіки. Для поліпшення ситуації необхідно активно використовувати інновації. Механізм формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств є досить важливим фактором, який буде безпосередньо впливати на його діяльності. Основними аспектами формування стратегії є: підвищення ефективності виробництва; покращення якості та терміну експлуатації об'єктів; пристосування до умов ринку; забезпечення конкурентоздатності; сприяння сталому розвитку; поліпшення умов праці та безпеки на робочому місці; залучення інвестиційних коштів та розвиток бізнесу. Для ефективного впровадження інноваційних проєктів у процеси на підприємстві будівельної галузі слід застосовувати ряд методів та

інструментів, які будуть сприяти їх оптимізації, підвищенню продуктивності та адаптивності підприємства (використання сучасних матеріалів, технік та технологій, інформаційних технологій, управлінських та фінансових інструментів тощо).

Таким чином, механізм формування стратегії інноваційного розвитку будівельних підприємств передбачає комплексний системний підхід до впровадження інновацій, починаючи від аналізу і планування, закінчуючи моніторингом та адаптацією. Така стратегія сприятиме підвищенню конкурентоздатності та стійкості підприємства на ринку.

Перспективою подальших наукових досліджень може виступати пошук вирішення проблеми залучення іноземного капіталу в інновації будівельної галузі України та управління інвестованими коштами в умовах збройного конфлікту і нестабільного економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Бубенко О. П. (2012). Інноваційні складові підвищення ефективності будівельних підприємств. *Бізнес Інформ*, 12, 156–161.
2. Дмитренко В. І. (2020). Проблеми та перспективи розвитку підприємств будівельної галузі. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2(58), 120–127.
3. Дейнеко Л. В., & Шелудько Е. І. (2012). Перспективи посткризового розвитку вітчизняного ринку будівельних матеріалів. *Економічний вісник*, 18(3), 94–100.
4. Згалат-Лозинська Л. О., & Згалат-Лозинський О. Б. (2020). Розвиток та впровадження інноваційних технологій 3D-друку в будівництві. *Економіка та управління національним господарством*, 31(70), 45–51.
5. Микитюк Ю. І. (2019). Управління портфелем інноваційно-інвестиційних проектів у житловому будівництві. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*, 1, 151–159. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/34045> (дата звернення 05.10.2024).
6. Лучко Г. Й., & Когут І. В. (2020). Актуальні проекти стратегічного розвитку будівельної галузі України. *Ефективна економіка*, 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8108> (дата звернення 05.10.2024).
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. (2024). URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 05.10.2024).
8. Стельмащук А. М. (2015). Формування механізму управління інноваційним розвитком підприємств сфери виробництва будівельних матеріалів. *Інноваційна економіка*, 4(59), 61–71.
9. Василенко В. О., & Шматько В. Г. (2003). Інноваційний менеджмент. Київ: ЦУЛ, Фенікс.
10. Орлик І. О., Васильців Т. Г., & Рудик С. А. (2016). Механізми та засоби активізації інноваційного розвитку підприємств роздрібної торгівлі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 1, 102–109.
11. Глуха Г. Я., & Цимбалюк А. І. (2018). Сучасний підхід до побудови інноваційної стратегії на підприємстві. *Академічний огляд. Менеджмент і маркетинг*, 2(49), 62–74. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2018/2/7.pdf> (дата звернення 06.10.2024).
12. Танклевська Н. С., & Ярмоленко В. В. (2021). Управління капіталом промислових підприємств. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 5(122), 32–39.
13. Tanklevska N. S. (2021). The impact of financial instruments on business development. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економічні науки*, 10, 126–134. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/218/214> (дата звернення 06.10.2024).

References

1. Bubenko, O. P. (2012). Innovatsiini skladovi pidvyshchennia efektyvnosti budivelnykh pidpriemstv [Innovative components of increasing the efficiency of construction enterprises]. *Business Inform*, 12, 156–161. [In Ukrainian]
2. Dmytrenko, V. I. (2020). Problemy ta perspektyvy rozvytku pidpriemstv budivelnoi haluzi [Problems and prospects of the development of enterprises in the construction industry]. *Scientific Notes of the "KROK" University*, 2(58), 120–127. [In Ukrainian]
3. Deineko, L. V., & Sheludko, E. I. (2012). Perspektyvy postkryzovoho rozvytku vitchyznyanoho rynku budivelnykh materialiv [Prospects of post-crisis development of the domestic building materials market]. *Ekonomichnyi Visnyk*, 18(3), 94–100. [In Ukrainian]
4. Zghalat-Lozynska, L. O., & Zghalat-Lozynskyi, O. B. (2020). Rozvytok ta vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii 3D-druku v budivnytstvi [Development and implementation of innovative 3D printing technologies in construction]. *Economy and Management of the National Economy*, 31(70), 45–51. [In Ukrainian]
5. Mykytyuk, Yu. I. (2019). Upravlinnia portfelem innovatsiino-investytsiinykh proektiv u zhytlovomu budivnytstvi [Management of a portfolio of innovative investment projects in housing construction]. *Visnyk Ternopilskoho Natsionalnoho Ekonomichnoho Universytetu*, 1, 151–159. Retrieved from <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/34045> (Accessed 5 October 2024). [In Ukrainian]
6. Luchko, H. Y., & Kohut, I. V. (2020). Aktualni proekty stratehichnoho rozvytku budivelnoi haluzi Ukrainy [Actual projects of strategic development of the construction industry of Ukraine]. *Efficient Economy*, 8. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8108> (Accessed 5 October 2024). [In Ukrainian]
7. Official site of the State Statistics Service of Ukraine. (2024). Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud_20.htm (Accessed 5 October 2024). [In Ukrainian]
8. Stelmashchuk, A. M. (2015). Formuvannia mekhanizmu upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstv sfery vyrobnytstva budivelnykh materialiv [Formation of a management mechanism for innovative development of enterprises in the field of construction materials production]. *Innovatsiina Ekonomika*, 4(59), 61–71. [In Ukrainian]
9. Vasylenko, V. O., & Shmatko, V. G. (2003). Innovatsiinyi menedzhment [Innovative management]. Kyiv: TsUL, Phoenix. [In Ukrainian]
10. Orlyk, I. O., Vasylytsiv, T. H., & Rudyk, S. A. (2016). Mekhanizmy ta zasoby aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv rozdribnoi torhivli [Mechanisms and tools for stimulating the innovative development of retail enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho Natsionalnoho Universytetu. Ekonomichni Nauky*, 1, 102–109. [In Ukrainian]
11. Glukha, G. Ya., & Tsymbalyuk, A. I. (2018). Suchasnyi pidkhid do pobudovy innovatsiinoi stratehii na pidpriemstvi [A modern approach to building an innovative strategy at the enterprise]. *Akademichnyi Ohlyad. Menedzhment i Marketynh*, 2(49), 62–74. Retrieved from <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2018/2/7.pdf> (Accessed 6 October 2024). [In Ukrainian]
12. Tanklevska, N. S., & Yarmolenko, V. V. (2021). Upravlinnia kapitalom promyslovykh pidpriemstv [Capital management of industrial enterprises]. *Derzhava ta Rehiony. Seriya: Ekonomika ta Pidpryyemnytstvo*, 5(122), 32–39. [In Ukrainian]
13. Tanklevska, N. S. (2021). The impact of financial instruments on business development. *Tavriiskyi Naukovyi Visnyk. Seriya: Ekonomichni Nauky*, 10, 126–134. Retrieved from <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/218/214> (Accessed 6 October 2024). [In English]

